

Mál nr. 310/2024**Nafn málskotsaðila (M)****VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Frestur til lögfræðilegra aðgerða. Váttryggingasvik. Orsakatengsl.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 19. ágúst 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 10. september 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. september 2024 ásamt fylgiskjölum.
4. Bréf V2 dags. 5. desember 2024 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Hinn 23. október 2020 varð árekstur milli bifreiðanna A, en V var á tjónsdegi váttryggjandi hennar, og B, en V2 var á tjónsdegi váttryggjandi hennar, en samkvæmt tjónstilkynningu var M farþegi í þeirri síðarnefndu. Ágreiningi um bótaskyldu og sakarskiptingu var vísað til nefndarinnar með málskoti nr. 1/2021. Af atvikalýsingu í tjónstilkynningu mátti ráða að A (B í máli 1/2021) bæri sök á umræddum árekstri en V hafði hafnað bótaskyldu á grundvelli þess að atvikum væri ekki rétt lýst í fyrirbyggjandi gögnum. Nefndin taldi sér í ofangreindu máli ekki unnt að taka tillit til þeirrar afstöðu V og var úrskurðað um að A bæri alla sök á umræddum árekstri.

Í kjölfar árekstursins óskaði V eftir því að fyrirtækið Aðstoð og öryggi skoðaði ákomur á bifreiðunum nánar. Niðurstaða þeirrar skoðunar og álesturs af aksturstölvu A var sú að B hefði verið kyrrstæð, en ekki á hreyfingu eins og tjónstilkynning hafi borið með sér, við áreksturinn og að A hafi í tvígang, með 57 sekúndna millibili, verið ekið á hana í þeim tilgangi að auka ákomur.

Hinn 1. desember 2020 lagði V fram kæru á hendur M og annarra aðila að árekstrinum hjá lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu. Kom í kærinni fram að V grunaði að hinir kærðu hefðu sviðsett árekstur og í kjölfarið gefið rangar upplýsingar um atvikið í því skyni að fá greiddar bætur úr ábyrgðar- og kaskótryggingum A. Með bréfi dags. 6. desember 2023 var tilkynnt um þá ákvörðun lögreglustjóra að fella málið niður þar sem það sem fram kom við rannsókn þess þótti ekki nægjanlegt eða líklegt til sakfellingar. Sú ákvörðun var kærð til ríkissaksóknara með erindi dags. 19. desember 2023. Álit ríkissaksóknara sem kom fram í afstöðubréfi embættisins dags. 13. febrúar 2024, var það að málið hefði ekki verið fullrannsakað af hálfu lögreglu og ekki verið teknar framburðarskýrslur af öllum hlutaðeigandi aðilum. Hins vegar var tekið undir röksemdir lögreglustjóra um erfiða sönnunarstöðu í málum af þessu tagi og afstaða ríkissaksóknara sú að ólíklegt yrði að teljast að frekari rannsókn mundi leiða til breyttrar sönnunarstöðu. Var því ekki talinn grundvöllur fyrir áframhaldandi rannsókn málsins og henni þar af leiðandi hætt, sbr. 4. mgr. 52. gr. laga um meðferð sakamála nr. 88/2008.

Í málskoti kemur fram að M, sem eins og áður segir hafi verið farþegi hægra megin í aftursæti B, hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn, og sé þess getið í upphaflegri tjónstilkynningu. Hafi hann leitað til læknis strax á slysdegi og þá verið greindur með opið sár á höfði, tognun/ofreynslu á hálshrygg og sársauka við liðamót. Hafi m.a. verið til staðar þreifiefmsli í hægri öxl og yfir hægra viðbeini og hafi mat læknis verið það að líklegast þyrfti nánara mat á öxlinni. Þá liggi fyrir gögn frá endurhæfingarmiðstöð þar sem fram komi að M eigi erfitt með líkamlega vinnu vegna bakverkja en upphaf þeirra sé að rekja til bílslyss fyrir þremur árum. Hafi M sótt meðferð sjúkraþjálfara og annarra meðferðaraðila vegna þessa. Liggi þá einnig fyrir læknisvottorð dags. 7. júlí 2024. Komi þar fram að M hafi leitað til læknis hinn 22. mars 2021 og hafi hann þá verið að glíma við verki yfir miðjum hrygg og fengið útgefna beiðni vegna sjúkraþjálfunar. Hafi hann aftur leitað til læknis 2 febrúar 2023 og 2. maí 2023 vegna afleiðinga slyssins og þá fengið endurnýjaða sjúkraþjálfunarbeiðni. Dagana 8. og 9. júlí 2023 hafi M leitað á bráðamóttöku vegna bakverkja og hinn 12. júlí 2023 hafi Tryggingastofnun verið send umsókn um endurhæfingarlífeyri. Hafi M verið hraustur hvað stoðkerfi varði fyrir slysið og séu umræddir bakverkir helsta orsök takmarkaðrar vinnugetu hans. Hinn 16. október 2023 hafi M óskað eftir endurnýjun beiðnar um sjúkraþjálfun vegna viðvarandi bakverkja og í lok júní og byrjun júlí 2024 hafi M leitað læknishjálpar vegna höfuðverkja. Frá slysdegi hafi M einnig greinst með andlega vanlíðan, kvíða og svefntruflanir. Í fyrirbyggjandi læknisvottorði segi þá að ólíklegt sé að

fullur bati náist. Byggir M á því að ósannað sé að lýsing hans á slysinu og afleiðingum þess sé röng og sé bótaskylda vegna líkamstjóns því fyrir hendi.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að bótaskyldu hafi verið hafnað með bréfi dags. 11. desember 2020 þar sem afstaða félagsins væri sú að ósannað væri að atvikið hafi orsakast með þeim hætti sem lýst var í tjónstilkynningu auk þess sem ósannað sé að M hafi verið farþegi í B þegar meint atvik hafi átt sér stað. Telji V þá að mögulegur réttur til bóta hafi glatast, sbr. 51. gr. og 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004, enda hafi í fyrrgreindu bréfi verið tilkynnt um að unnt væri að skjóta afstöðu félagsins til nefndarinnar innan árs frá höfnun bótaskyldu. Af hálfu M hafi ekki verið farið fram á framlengdan frest til slíkra aðgerða. Vísar V þá til niðurstaðna Aðstoðar og öryggis er varðar atvik við áreksturinn. Hvað varði orsakatengsl milli einkenna M og atviksins eða atvikanna, en með öllu sé ósannað hvað hafi átt sér stað, þá telur V ekki sýnt fram á þau og sé málið allt með miklum ólíkindablæ. Fyrirliggjandi sjúkragögn séu afar takmörkuð og hafi M leitað til læknis vegna ósértækra einkenna frá baki sem komið hafi fram mörgum mánuðum eftir umrætt atvik og hafi hann ekki leitað aftur til læknis vegna þeirra einkenna sem hann lýsti við fyrstu komu til læknis hinn 23. október 2021. Þá séu engin gögn fyrirliggjandi um meðferð M hjá sjúkrahjálfa né um óvinnufærni hans, en fram komi í gögnum málsins að hann hafi verið starfandi við komu til læknis fimm mánuðum eftir umrætt atvik. Hvíli á M að sýna fram á tjón sitt og að það sé að rekja til bótaskylds atburðar og hafi slík sönnun ekki tekist.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til þess að lögmaður hans hafi óskað eftir endurskoðun á afstöðu V hinn 18. mars 2021 og þá fengið þau svör að afstaða félagsins væri óbreytt „a.m.k. þar til lögregla hefur lokið rannsókn sinni á málinu.“ Í kjölfar þess að rannsókn lögreglu var felld niður hafi lögmaður M enn farið fram á endurskoðun afstöðu V og eftir nokkur samskipti hafi bótaskyldu verið hafnað að nýju hinn 11. júlí 2024. Verði að líta svo á að frestur til lögfræðilegra aðgerða hafi ekki byrjað að líða fyrir en við það tímamark. Er þá vísað til þess að einhliða öfluð skýrsla Aðstoðar og öryggis hafi lítið sem ekkert sönnunargildi í málinu svo og þess að óumdeilt sé að árekstur hafi orðið milli A og B. Er þá vísað til þess að fyrirliggjandi gögn málsins sýni fram á orsakatengsl milli einkenna M og umrædds slyss, en hann hafi reglulega leitað til lækna og sjúkrahjálfa auk þess sem fyrirliggjandi gögn staðfesti óvinnufærni og skerta starfsgetu.

V2 gerir ekki sérstakar athugasemdir vegna málsins.

Álit.

V byggir samkvæmt framansögðu í fyrsta lagi á því að málskot M til nefndarinnar sé of seint fram komið og hafi réttur hans til bóta glatast af þeim sökum en í 2. mgr. 51. gr. laga um váttryggingarsamninga kemur fram að váttryggður glati rétti til bóta ef hann hefur ekki höfðað mál eða skotið máli til úrskurðarnefndar innan árs frá því að váttryggingafélag hafnar kröfu hans. Mögulegur réttur M til bóta hjá V er úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A. Sá sem er váttryggður í þeirri tryggingu er eigandi bifreiðarinnar en ekki sá sem krefst skaðabóta í skilningi skaðabótaréttar úr ábyrgðartryggingu, en M er einmitt í þeirri stöðu gagnvart V. Verður því ekki á því byggt að krafa M geti fallið niður með vísan til þessa ákvæðis og á það ekki við í málinu.

Hvað varðar tjónsatvikið sem slíkt þá er það mat nefndarinnar, sbr. og fyrirliggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis, að sýnt sé fram á að árekstur hafi orðið milli A og B. Í tjónstilkynningu vegna atviksins kemur þá fram að M hafi verið farþegi í B við áreksturinn. Er það þá ekki í ósamræmi við framburð ökumanns A að M hafi verið farþegi í B en hann segir karl og konu hafa verið í bifreiðinni. Samkvæmt tjónstilkynningu brotnaði rúða farþegamegin í B og samkvæmt skýrslu Aðstoðar og öryggis voru glerbrot á vettvangi. Þegar M leitaði á Læknavaktina eftir slysið var „fjöldi rispa á hægri vanga“ M sem getur samræmst framangreindu. Er það því mat nefndarinnar að nægilega sé sýnt fram á að M hafi verið í B þegar umrætt atvik átti sér stað.

Mælt er fyrir um rétt M sem farþega í B til bóta í 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, en samkvæmt því ákvæði skal eigandi (umráðamaður) ökutækis bæta tjón sem hlýst af notkun þess þótt tjónið verði ekki rakið til bilunar eða galla á ökutækinu eða ógætni ökumanns. Jafnframt segir í 4. mgr. sömu lagagreinar að bætur fyrir líkamstjón megi lækka eða fella niður ef sá sem varð fyrir tjóni var meðvaldur að tjóninu af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi.

Hvað varðar atvik að baki umræddum árekstri þá liggur fyrir að V telur að hann hafi verið sviðsettur í þeim tilgangi að fá greiddar bætur úr ábyrgðar- og kaskótryggingum A. Verður að taka undir V hvað það varðar að atvik árekstursins virðast hafa verið með nokkrum ólíkindum og hefur ekkert komið

fram sem hnekkir því sem segir í skýrslu Aðstoðar og öryggis um niðurstöðu álestrar úr aksturstölvu varðandi það að um tvo árekstra með nokkru millibili hafi í raun verið að ræða. Þá virðist töluvert ósamræmi hafa verið í framburðum aðila eftir því sem fram kemur í fyrirbyggjandi afstöðubræfi ríkissaksóknara dags. 14. febrúar 2024. Hvað sem því líður verður ekki litið fram hjá því að rannsókn lögreglu vegna málsins var hætt. Ekki verður þá talið sýnt fram á að M, sem samkvæmt framansögðu var farþegi í aftursæti B hafi haft ásetning til að fremja auðgunarbrot með framangreindum hætti. Verður þá ekki talið sýnt með hvaða hætti hann sem farþegi í aftursæti hafi haft bein áhrif á þá atburðarás sem leiddi til áreksturs, þ.e. með akstri eða eftir atvikum, eins og kemur fram í fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis, kyrrstöðu B.

Samkvæmt öllu framansögðu liggur því ekki annað fyrir en að árekstur hafi orðið milli A og B og að M hafi verið farþegi í þeirri síðarnefndu. Liggur þá fyrir, sbr. úrskurð nefndarinnar í máli 1/2021 að A bar sök á umræddum árekstri. Hefur þá ekki verið sýnt fram á að heimilt sé að fella niður bótarétt M á grundvelli 4. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar, þ.e. á grundvelli þess að hann hafi verið meðvaldur að tjóninu af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi. Kemur þá til skoðunar hvort lækisfræðileg gögn málsins sýni fram á orsakatengsl umrædds atviks og þeirra einkenna sem M rekur til þess.

Fyrir liggur að M leitaði samdægurs á Læknavaktina. Var hann þá greindur með opið sár á höfði, tognun/ofreynslu á háls hrygg og mikil þreyfieymsli frá hægri öxl. Viðkomandi læknir vísaði M á bráðamóttöku og taldi þurfa frekara mat á öxl M. Engin gögn liggja fyrir varðandi það hvort M hafi farið á bráðamóttöku og hvort og þá hvaða, frekari rannsóknir hafi farið fram. Samkvæmt fyrirbyggjandi lækisvottorði dags. 7. júlí 2024 eru engar upplýsingar um fyrri stoðkerfiseinkenni, slys eða áverka í þeim gögnum sem viðkomandi læknir hefur aðgang að og bendi ekkert til að slík einkenni hafi verið til staðar. Engin heildstæð sjúkraskrá er þó meðal gagna málsins. Í umræddu vottorði kemur þá fram að M hafi leitað til læknis hinn 22. mars 2021 og þá lýst verkjum yfir miðjum hrygg og auknum bakverkjum undangengna mánuði. Hafi hann fengið beiðni í sjúkraþjálfun vegna þess. Hafi M þá leitað til læknis 2. febrúar og 2. maí 2023 til að endurnýja sjúkraþjálfunarbeiðni og komi þar fram að bakverkir séu enn til staðar en misjafnir. Þrátt fyrir þessar endurteknu beiðnir í sjúkraþjálfun liggja hvorki beiðnirnar sjálfar né nokkur gögn um þá meðferð fyrir nefndinni. Þá kemur í vottorðinu fram að M hafi verið sendur í starfsendurhæfingu hjá VIRK en þá einnig vegna andlegra kvilla auk fyrrnefndra bakverkja. Í fyrirbyggjandi tölvupósti um starfsendurhæfingu M kemur fram í hverju meðferðin sé fólgin og að eitt af því sem hindri atvinnuþátttöku M séu bakverkir og í beiðni lækis til VIRK komi fram að bakverkir hamli M við líkamlega vinnu. Engin frekari gögn liggja fyrir um umrædda meðferð. Samkvæmt fyrrgreindu lækisvottorði leitaði M á bráðamóttöku og á heilsugæsluvakt dagana 8. og 9. júlí 2023 vegna m.a. bakverkja, og voru bakverkirnir þá metnir viðvarandi. Hinn 12. júlí 2023 hafi þá verið send umsókn um endurhæfingarlífeyri til Tryggingastofnunar. Sú umsókn er ekki meðal gagna fyrir nefndinni en samkvæmt því sem fram kemur í vottorðinu var þar að finna endurritun af samskiptaseðli Læknavaktarinnar vegna komu M hinn 23. október 2020. Kemur þá fram að M hafi enn fengið sjúkraþjálfunarbeiðni hinn 16. október 2023. Þá kemur fram að M hafi um sumarið 2024 leitað endurtekið til læknis vegna höfuðverkja og þokusjónar.

Verður að taka undir með V varðandi það að fyrirbyggjandi gögn eru af nokkuð skorum skammti, sér í lagi sé litið til fjölda lækisfátæksleika svo og þeirrar meðferðar sem M mun hafa verið vísað í. Þannig eru einu lækisfræðilegu gögnin fyrir nefndinni títtnefnt lækisvottorð og samskiptaseðill Læknavaktarinnar. Hvað sem því líður verður þó að telja sýnt fram á að meiri líkur en minni séu til þess að M hafi hlotið líkamstjón við atvikið, enda virðist hafa verið um töluverða ákomu að ræða og við fyrstu komu til læknis lýsti M töluverðum einkennum. Sú niðurstaða felur þó ekki í sér að tekin sé afstaða til umfangs þess tjóns eða að hvaða leyti það kunni að vera varanlegt, sbr. framangreinda umfjöllun um fyrirbyggjandi gögn, enda þarf að koma til mat hæfra og óvilhallra aðila á þeim þáttum.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V vegna líkamstjóns að því marki sem sýnt verður fram á slíkt tjón.

Reykjavík, 14. janúar 2025.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Dögg Hermannsdóttir